

Polariseringen mellem forskernes opfattelse af naturen som enten skrøbelig eller robust har præget klimadebatten i medierne igennem de sidste 20 år. Polariseringen har i høj grad delt de politiske opfattelser af, hvordan klimaspørgsmålene skal tackles

MEDIERET KLIMAKOMMUNIKATION

Af lektor, dr.phil. Oluf Danielsen, Kommunikation, Roskilde Universitetscenter

I Myanmar omkom tusinder af mennesker på grund af en voldsom cyklon. Det samme skete i New Orleans på grund af orkanen Katarinas hærgen. Danske ministre har inviteret indflydelsesrige politikere til Grønland, for at de med egne øjne kan se, at isen smelter. Meget milde vintre og meget varme og våde somre i Danmark er et oplagt samtaleemne blandt danskerne.

Oluf Danielsen

Oluf Danielsen forsker i medieret klimakommunikation. Han analyserer klimadebatten med udgangspunkt i presseklip fra danske aviser, som han har samlet i 20 ringbind, der dækker perioden 1990 frem til i dag. Pressematerialet stammer fra Politiken, Information, Weekendavisen, Berlingske Tidende og JyllandsPosten. Indsamlingen af researchmateriale fortsætter til klimakonferencen er overstået i 2009.

Medierne har beskrevet det hele i detaljer, og som læser ligger det lige for at tage mediernes reportager om ekstreme vejr-situationer som bevis på, at den menneskeskabte drivhuseffekt er en realitet.

Naturen er sårbar

Forskerne bag FN's klimapanel har spillet klart ud. Den menneskeskabte drivhuseffekt vil forårsage stigende temperaturer, hvorfor udslippene af drivhusgasser skal reduceres. Forskerne opfatter dog næppe de ekstreme vejr-begivenheder som lige så direkte beviser for drivhuseffekten, som mediernes journalister gør i reportagerne. De ved alt for godt, at klimaet har udvist store variationer i fortiden.

Bag klimapanelets anbefalinger ligger en opfattelse af naturen som sårbar eller skrøbelig. Allerede for mere end ti år siden anbefalede forskerne at reducere udslippene af kuldioxid og de andre skadelige klimagasser. Dengang var det usikkert, om den menneskeskabte drivhuseffekt kunne konstateres. Miljøpolitisk var der tale om at bruge forsigtighedsprincippet for på lang sigt at opretholde en bæredygtig natur.

Naturen er robust

Anbefalingerne fra FN's klimapanel står imidlertid ikke uimodsagt. Internationalt findes mange forskere, der forholder sig yderst skeptisk til dokumentationen for det menneskelige bidrag til den globale opvarmning. Skeptikerne henviser ofte til forskning, der viser, at klimaet gennem tiderne har udvist meget store variationer længe før den industrialiserede livsform med dens påvirkning på miljøet.

I Danmark har sol-forskere de seneste to årtier arbejdet på at vise, at det er variationer i solens opførsel, der skaber klimatiske udsving. De finder, at der er en sammenhæng mellem disse variationer og dannelsen af skyer. Mængden af skyer spiller en rolle for temperaturen på jorden.

Det kender vi alle på en solrig dag med solbadning, men også på langt sigt spiller mængden af skyer ind på klimaet. Sol-forskernes resultater er dog ikke blevet accepteret af forskerne bag FN's klimapanel. Med udgangspunkt i naturlige klimatiske forandringer ligger der hos sol-forskerne en opfattelse af naturen som robust.

Naturen er regulerbar

Imellem de to positioner befinder en tredje naturopfattelse sig, nemlig at naturen er regulerbar. Forskellige politiske vurderinger udspiller sig her. Det er fx Kyoto aftalens fastsættelse af grænser for udslip af klimagasser med tilhørende kvotesystem, der muliggør international handel med ret til bestemte udslip. Teknologiske løsninger er også en del af reguleringen. For politikere med et robust syn på naturen foreslås kuldioxid lagret i gamle olieboringer, mens det fra politikere med et syn på naturen som skrøbelig især har været vedvarende energi og energibesparelser, der har været i fokus.

Politikere og andre med et robust natursyn opfatter naturen som ressourcer, der skal udnyttes til gavn for mennesket, og markedet er i virkeligheden det bedste regulerende princip. Cost-benefit analyser, som fx Lomborg har udført, beklender sig til det robuste natursyn. Helt modsat møder vi en dybdeøkologisk naturopfattelse som så skrøbelig, at naturen bør have egne rettigheder. I virkelighedens verden placerer dybdeøkologien sig uden for spillet om regulering. Det er en position, som ikke har markeret sig med nogen styrke i den danske klimadebat.

Kan kommunikation påvirke befolkningens praksis i hverdagen?

Nationale parlamenter og EU tager sig af de overordnede reguleringer, hvad enten der er tale om teknologiske løsninger, handel med kvoter eller om at tilrettelægge kommunikationskampagner til befolkningen.

I vinteren 1973-74 var søndagskørsel og julebelysning m.v. ikke tilladt på grund af svigtende olietil-

Bag FN's klimapanel anbefalinger ligger en opfattelse af naturen som sårbar eller skrøbelig.

førsler fra OPEC-landene. Det førte til besparelser på især rumopvarmningen i årene efter. Hvis en liter benzin kommer op over 20 kroner, vil det sikkert også medføre ændringer i transportmønstrene. Politisk regulering og udefra kommende hændelser kan påvirke praksis.

Klima- og Energiministeriet beder os via informationskampagnen '1 ton mindre' at nedsætte udslippet af kuldioxid. Kampagnens hjemmeside er fyldt med viden, blandt andet i form af gode råd for at kunne

tage ansvar for fremtiden. Kommunikationsfolk ved alt for godt, at der kan være langt fra at modtage eller opsøge viden til at ændre praksis. Måske er det ikke kommunikation om klimaspørgsmålene, men den enkeltes opfattelse af naturen som enten robust eller skrøbelig, der har indflydelse på, om hun eller han vil arbejde på at ændre hverdagens praksis i en klimavenlig retning? ■

Klima-debatten er kun trendy i kort tid

Klima-hypen er over os, og debatten droner derudad. Men cool it. Det går over. Sådan skriver Jesper Bo Jensen, der er fremtidsforsker, i sit indlæg på Kommunikationsforum. Jesper Bo Jensen mener, at klimadebatten topper lige nu, men at den allerede efter sommer vil begynde at tone ned. For sådan er cyklussen i alle trends. Det begynder med en bekymring blandt de få, der så bliver overtaget af trendsættere som Bono og Leonardo DiCaprio, hvorefter det bliver til en sag for alle, som man ser det nu. Alle er for klimaet, fra den forstokkede, den politisk bevidste forbruger og den

klimakorrekte virksomhed. Men som alle forbrugerfænomener er klima-hypen flygtig. Den varer faktisk højst et par år, mener Jesper Bo Jensen. Forbrugerne orker ikke at engagere sig i en politisk sag ret længe ad gangen, og trendsætterne søger nye veje, når en sag er blevet et massefænomen. Når klimakonferencen åbner i 2009, er danskerne altså allerede på jagt efter nye tendenser. Læs mere på www.kommunikationsforum.dk